

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	COMUNITAT VALENCIANA
Municipi	CASTELLÓ DE LA PLANA
Edifici	Campanar de la Vila
Direcció	
Coordenades	39.9861188 -0.0372776
Protecció	<p>Codi: - 51 - -</p> <p>Registre:</p> <p>Categoria: 51 Monument</p> <p>Nom: Torre Campanar El Fadri</p> <p>Comunitat Autònoma: C. Valenciana</p> <p>Província: Castelló</p> <p>Municipi: Castelló de la Plana</p> <p>Data d'incoació: 06-08-1984</p> <p>BOE d'incoació: 17-09-1984</p> <p>Tramitació: INCOAT</p> <p>Matís: CASTELLS</p> <p>Font: Ministeri de Cultura (2004)</p>

Es tracta d'un edifici singular, ja que després de moltes disputes entre església i municipi és de propietat municipal. Campanar exempt, octogonal, de 58 m. d'alçada i 29 de circumferència. La terrassa es remata amb un templet on es troben les campanes horàries. Es puja per escala de caragol de pedra com l'edifici. Conté 4 estàncies, sala del rellotge, presó de clergues, casa del campaner i sala de campanes.

En la presó hi ha el següent text:

la PRESÓ

Pot ser una de les estances eixides de la modificació del projecte inicial. El 16 de febrer de 1596 decideixen que també es faci a la segona estança i dos dies després, el 18, veuen la necessitat d'instal·lar una reixa i l'encomanen. La presència de la reixa a la finestra i l'estructura de la porta, amb una petita portella de comunicació, no fan sinó confirmar el seu ús com a presó. Té una planta octogonal, amb una finestra amb reixa sobre la plaça major i un comú (o necessària) amb un canaló que connecta fora. Tot i que, des de finals del XIX, aquesta sala rep el nom de presó dels capellans, fins ara no s'ha trobat cap constància documental que confirme la presència de cap condemnat.

Sols la menció de Peyrats (1894) d'una inscripció d'un condemnat, és l'únic testimoni que podem aportar. La inscripció deia "Ego aute(m) innocentia mea, / Ingressus sum. / Redime Me / Et miserere mei / En 27 de diciembre de 1817." Desgraciadament, els versos no es poden veure perquè coincidien en la seua ubicació amb una pintura de la sagrada família que ha aparegut en la restauració de 2000-01 i és la que ara es pot contemplar.

Cal remarcar que amb la restauració ha quedat al descobert l'estructura d'una primera portalada d'accés al reservat. L'arc de mig punt que emmarca la porta apareix modificat per la posterior construcció de la canal de les batalleres que connectaven el rellotge amb les campanes.

Descripció

En la casa el campaner hi ha el següent cartell:

VIVENDA del / CAMPANER

La tercera estança és coneguda com a casa del campaner. Tenim notícia que al més de novembre de 1595 s'acorda fer el comú (o necessària) i una pica que servira d'urinari (Traver 1958) i connectar-les per "una canonada de cadufos" per al campaner i altres persones que allà es troben. No les degueren fer perquè la restauració no les ha fetes visibles. Cal pensar doncs, que, quan un campaner i la seua família han viscut al campanar, han ocupat aquesta habitació i la inferior que alhora fa de presó; si més no, açò és el que han fet els darrers campaners al llarg del segle XX.

El sostre és de volta de morter, com les de totes les sales inferiors. Crida l'atenció que la clau de la volta està ocupada per una peça de fusta amb sis perforacions que tenen la funció de fer passar les cordes per tocar les campanes sense necessitar pujar a la sala de campanes.

Així mateix, s'ha situat un petit rellotge de sol per orientar el campaner a l'hora de fer els tocs, generalment el toc d'alba, donat que aquesta hora, sobre tot al ple de l'hivern, no convidaria a deixar la companyia de les flassades.

Sense que tinguem notícia de quan ho van fer, apareixen en aquesta sala un armari, unes posts i unes bancades fetes d'obra per facilitar l'habitabilitat del lloc. La restauració les ha respectades i ha refet la decoració amb sanefes fetes amb trepes originals.

És l'únic campanar de la Catedral de Santa Maria (ja que les tres campanes que posseeix

Campanes	
Fotos	320
Tocs actuals de campanes	Les campanes menors del rellotge toquen mitjançant sengles electromalls, mentre que la major de les hores ha recuperat el mall extern original, que es mogut per una sèrie de cables que arriben fins a la sala del rellotge, on hi ha un nou ordinador BTE4 de BODET, posat dins l'armari del rellotge mecànic (que roman parat, tot i que netejat).
Conservació, manteniment	En 2007 les campanes estan restaurades i reordenades, ocupant el lloc original. Disposen totes de truja de fusta i es voltegen i repiquen manualment. El coordinador dels tocs és un funcionari municipal, gendre de l'anterior campaner.
Propostes	Les propostes d'actuació passen per dos fronts complementaris: l'organització d'un grup estable de campaners i la homogeneïtzació de les campanes, per a un toc manual.
Autors de la documentació	UTIEL BLANCO, Gabriel / EL PERIÓDICO MEDITERRÁNEO
Data	27-11-2025

Campanes desaparegudes

Localització	Campana	Fonedor	Any fosa	Diàmetre (en cm)	Pes
	Anna Maria (refosa)	DEL HOYO I, FRANCISCO	1689		
	Jaume (refosa)	CASTAÑER, LLUÍS	1740		
	Vicent (refosa)	CASTAÑER, LLUÍS	1740		
	Joaquima (desapareguda)		1700	65	159
	Cristina (desapareguda)		1676	65	159
	Anna (refosa)	DEL HOYO I, FRANCISCO	1679	75	244
	Anna (refosa)	ROSES	1862	75	244
	Campana (refosa)	GARCÍA, BERNABÉ	1604	75	244
	Campana (refosa)	GARCÍA, BERNABÉ	1604	75	244
	Vicent (desapareguda)	ROSES, JOSEP; ROSES I TORMO, RAMON	1789	110	771
	Jaume (desapareguda)	ROSES, RAMÓN	1825	127	1186

	Jaume (refosa)	ROSES, PASCUAL	1774	130	1272
	Àngel (desapareguda)	ROSES, RAMÓN	1790	147	1839

Campanes actuals

Localització	Campana	Fonedor	Any fosa	Diàmetre (en cm)	Pes
Sala de campanes	La Dolorettes (1)		1824	45	53
Sala de campanes	La Joaquina (2)	ROSES	1939	66	166
Sala de campanes	La Cristina (3)	ROSES ATZENETA	1962	75	244
Sala de campanes	La Victòria (4)	ROSES ATZENETA	1966	85	356
Sala de campanes	La Vicent (5)	ROSES	1939	100	579
Sala de campanes	La Maria (6)	ROSES, JOSEP; ROSES I TORMO, RAMON	1789	115	881
Sala de campanes	La Jaume (7)	ROSES, HERMANOS (SILLA)	1939	131	1302
Sala de campanes	La Àngel (8)	ROSES, HERMANOS (SILLA)	1939	149	1915
Terrassa	La Lledó; la menor dels quarts (A)	ROSES, HERMANOS	1939	49	68
Terrassa	L'Anna; la gran dels quarts (B)	ROSES SOLER, VICENTE DOMINGO	1921	76	254
Terrassa	La Tàfol; de les hores (C)	GARCÍA, BERNABÉ	1604	155	2156

Relotges

<u>Relotge mecànic (1)</u>	Existent Parat
Autor	<u>PROST, FRÈRES</u>
Empresa de manteniment	<u>BLASCO, MANUFACTURAS</u>
Data de construcció	1920ca
Descripció	<p>Relotge horitzontal híbrid de gran format per a poder colpejar grans campanes horàries com la Tàfol, fabricat per l'empresa francesa PROST FRÈRES o pel seu successor FRANCIS PAGET; en concret és el model número 10 del catàleg de l'empresa, present en el xassís en la part darrera del rellotge. D'hores i quarts, per a ser tocats aquests últims amb dues campanes fent sonar la melodia Ting Tang, aliena al nostre costum horari. Es troba preservat de la pols i la brutícia per un armari guardapols amb finestres. En la mostra interior es pot llegir el nom de l'empresa roquetenca MANUFACTURAS BLASCO, la qual es va encarregar del manteniment del rellotge durant anys.</p> <p>El mecanisme està parat i substituït per un ordinador BODET BTE4, ubicat en la part inferior de l'armari del rellotge.</p> <p>El rellotge mecànic, que sembla trobar-se en bon estat de conservació, hauria de ser restaurat, posat en funcionament i exposat, durant les visites guiades al Campanar, ja que es tracta d'un dels elements patrimonials més importants i suggerents de la torre.</p>

Información completa: [Campanar de la Vila - CASTELLÓ DE LA PLANA \(COMUNITAT VALENCIANA\)](#)

PDF (27-06-2026)